

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 3.

V Ljubljani, dné 6. februarija 1902.

Leto XV.

Potresno posojilo.

Oblastva so začela resno iztirjavati državno brezobrestno posojilo. Cuje se marsikaka tožba o rubežni zadevi tega posojila. Posebno okoli Kamnika se je pripetilo več takih slučajev. Mi opozarjamo vse one, ki imajo brezobrestno posojilo in so dobili opomin za vplačati prvi obrok, naj to takoj store. Ako jim pa ni mogoče plačati, naj pa nemudoma vložijo pri finančni oblasti prošnje za odlog in pri okrajnem glavarstvu, oziroma dež. vladi prošnje za o d p i s posojila.

Prve prošnje za odpis posojila se vlagajo pri okrajnih glavarstvih in naj se takole naredi:

Slavno

*c. kr. okrajno glavarstvo
v Ljubljani.*

Podpisani uljudno prosi sa odpis državnega brezobrestnega posojila v snesku 100 K, ter utemeljuje prošnjo s sledečim:

- a) *Njegovo posestvo je vredno n. pr. 2000 K, ter je sadolšeno sa 1500 K, deloma nevknjišenega dolga.*
- b) *Mu je skrbeti sa 5 otrok, staro mater in očeta.*
- c) *Potres mu je napravil 500 K škode, vsled česar se je moral snatno sadolžiti.*

d) *Poginilo mu je po potresu šivine:*

e) *Zemljišče mu nese zelo malo, dohodki (tu se zapiše, ali dosežajo višino potreščin ali ne.)*

Razvidno je, da mu ni mogoče plačevati posojila, vsled tega prosi sa popolni odpis.

*J. J., posestnik
v Žabjedolu št. 25
občina Bobovec.*

Žabjidol, dné ..... 1902.

Ako deželna vlada prošnje ne reši ugodno, se štiri tedne po sprejemu dotičnega odloka sme vložiti pritožba na notranje ministerstvo potom deželne vlade. Pritožba se naredi takole:

Visoko

*c. kr. notranje ministerstvo
na Dunaju.*

Vdano podpisani je vložil prošnjo sa odpis državnega brezobrestnega posojila v snesku 500 K, kateri vis. c. kr. deželna vlada v Ljubljani s odlokom dne 2. januarija t. l., št. 150 ni vgodila (osiroma vgodila le v toliko, da je dovolila 20 vračevalnih obrokov) (ali 25% odpisa). Ker pa predpisanimu nikakor ni mogoče vračevati

posojila, si dovoljuje vis. c. kr. notranje ministerstvo uljudno prositi, da razveljavi ta zadevni odlok c. kr. deželne vlade in dovoli popolni odpis posojila.

(Za vtemeljitev prošnje se navedejo razni vzroki kot pri prvi prošnji.)

- a) .....
- b) .....
- c) .....
- d) .....
- e) .....

Razvidno je iz navedenih dejstev, da mu res ni mogoče vračati posojila, vsled tega prosi vis. ministerstvo za dovolitev popolnega odpisa drž. brezobrestnega posojila.

J. J.

*posestnik v Bukovju št. 4
občina Bresje, pol. okraj Kamnik
na Kranjskem.*

Bukovje, dne ..... 1902.

Na prošnje, ki so rešene vgodno (kjer se odpiše 25—75% posojila) skoro ne kaže delati pritožb, naredé naj se raje prošnje na c. kr. deželno vlado v Ljubljani za odpis ostale svote posojila.

Taka prošnja bi se glasila takole:

Vdano podpisani je vložil prošnjo za odpis državnega brezobrestnega posojila v znesku 200 K, kateri je vis. c. kr. dež. vlada v Ljubljani s odlokom, dne 2. januarija t. l. št. 200, vgodila v toliko, da je dovolila 25% odpisa.

Ker pa podpisanemu iz gospodarskih ozirov ni mogoče vračevati posojila, si dovoljuje uljudno prositi za odpis še ostale svote posojila.

(Dalje kakor v prošnji na okrajno glavarstvo.)

J. J.

pos. v Grintovcih št. 5.

Pritožbam na ministerstvo naj se prilože tudi odloki c. kr. dež. vlade.

Prošnje za odpis 3% državnega posojila se vlagajo pri deželnem odboru, za ljubljansko občino pa na mestnem magistratu v Ljubljani,

Delati in vlagati prošnje za odpis 3% posojila sedaj ne kaže, ker je vlada dovolila 30 letno vračevanje, ki se prične s 15. decembrom t. l. To posojilo je prevzela v celoti dežela, ter je tudi porazdelila, zato se mora vračevati deželi. Dežela pa nima sredstev, da bi mogla na svoj račun odpisovati posojila, treba bo, da v tem oziru naši poslanci pri osrednji vladi na Dunaju storé zopet potrebne korake, da dovoli deželi odpis 3% posojila. Te prošnje naj bi se sedaj ne vlagale, ker je ves trud zastonj, dokler se stvar ne obrne.

V kolikor se tiče mesta Ljubljane, je to zadeva magistrata in pa poslanca, ki zastopa mesto. Marsikaj bi se dalo za Ljubljano doseči, ko bi bili pravi možje na pravem mestu. Toda kakor si kdo postelje, tako pa leži! Vračevanje državnega posojila zadene naše ljudstvo v meso. Posestva so po večini zelo zadolžena, letine niso Bog vedi kako izborne, ker ljudje nimajo sredstev za dobro obdelovanje in gnojenje zemlje. Poleg tega obiskujejo kmeta razne nesreče, tako, da mu res ni mogoče obstati. V tem položaju potrebuje nujne pomoči. Vsak kdor pomaga z dobrim svetom ali z izdelovanjem prošenj za odpis posojila, stori veliko dobro delo. Želeti je, da bi vsi oni gospodje po deželi, ki prihajajo v dotiko s kmeti, skušali kmetom v tem oziru pomagati. Koliko teh ljudi prihaja v Ljubljano po 4—5 ur daleč, samo zaradi napisa prošnje.

Kolikokrat se kak revež vjame in pride v roke ljudem, ki mu računajo za prošnjo po 2 do 3 goldinarje in to ne samo kaki advokatje, ampak tudi druge osebe.

Delavsko tajništvo v Ljubljani dela prošnje brezplačno, ter daje tudi razna pojasnila. Posnemajte to po deželi tisti, ki ste za to zmožni, saj se gre za blagor našega dobrega, a revnega ljudstva!

Oklofutani liberalci v kranjskem deželnem zboru.

(Konec.)

Po krepkem nastopu kotoliško-narcdnega voditelja dr. Šusteršiča, kakor smo ga zadnjič opisali, so se liberalni poslanci otresali kakor cucek, če ga vržeš v vodo. Posebno neprijetno je bilo doktor

Tavčarju, ki je dosedaj neomejeno kakor kak turški paša gospodaril v deželni zbornici. Rekel je:

Obžalovati moram, da je tako govoril zastopnik takoimenovane katoliško-narodne stranke, kateremu vera prizanašanje in ljubezen naklada na srce, in da je tak ton zanesel v mirno to dvorano, ki je v zadnji preteklosti imela vedno dostojne razprave. Trden sklep sem storil, da na dr. Šusteršičevo pot ne bom sledil in razburjenje sem v sebi zadušil, ker je treba v tej zbornici miru in dostojnega obnašanja. (Dr. Brejc: Dostojnega obnašanja je treba tudi zunaj zbornice.) Nastop dr. Šusteršiča kaže, da komaj čaka, da bi se otežkočilo poslovanje, in izrazil je željo, da bi se onemogočilo delo v zbornici. (Klici: ni res!) Veliko ste čuli, pošteno je gromelo, a konec vsega je bila izjava: Mi danes nočemo ekscedirati, a komaj čakamo tistega trenutka. (Posl. dr. Ivan Šusteršič: Ako nas v to prisilite!) Doktor Tavčar: Do tega ne bo prišlo, da bi manjšina gospodarila nad večino. (Klici: Se bo že še pokazalo. Dr. Šusteršič: »Kaka večina pa ste vi? Kaj pa vi zastopate tukaj?«) Dr. Tavčar: Z Vami se že še merimo, kar se tiče glav. (Klici: »Baharija!«) Dr. Tavčar: Kar je govoril poslanec ljubljanske okolice, ako je dr. Šusteršič v ljubljanski okolici izvoljen, mislim, da je v ljubljanski okolici izvoljen (Smeš. Klici: »Še tega ne ve.« Dr. Schweitzer: »Pa je v dež. odboru, ki je sestavljal poročilo o izvolitvi deželnih poslancev, in niti tega ne ve.«), moram odgovarjati, da nikjer stranka ne počenja kaj, da bi škodovalo njej sami. Nekaj strankarstva je v taki javni korporaciji vedno dobiti! (Hrup pri katoliško-narodnih poslancih. Klici: »Čujte!« Dr. Šusteršič! »To izjavo si zapišemo!«)

Dr. Tavčar: Povejte slučaje, kdaj je deželni odbor vedoma kako krivično odločbo izdal. (Dr. Šusteršič: »Šolski odbori, okrajni šolski sveti.«) Doktor Tavčar: Tudi Vrša stranka je svoj čas odstranila notarja Globočnika v Kranju iz okr. šolskega sveta. Napadi na mojo osebo mi ne vzamejo spanja. (Klici: »Še veliko!« Dr. Šusteršič: »Spite vsak dan 34 ur!« Smeš.) Dr. Tavčar: Treba je razločevati med dež. odbornikom in politikom. Dr. Šusteršič nima pravico sam agitirati. Mi bi tudi marsikaj lahko povedali, ako bi iz volivne agitacije lovili vsako besedo. (Klici: »Še iz mišljujete si jih!«) Slabo orožje je to, če bode te tisto, kar bomo govorili po shodih, vlačili v zbornico. Od dr. Šusteršiča se jaz ne bom poštenosti učil. (Katoliško-narodni poslanci protestujejo, dr. Šusteršič: »To je nescramno! Vi denar jemljete, jaz sem ga pa dal. Sram Vas bodi!«)

Hribar, ki se je ves čas strastno obnašal, je tudi vstal in govoril, a beseda mu ni tekla gladko.

Hribar je tožil, da se je doslej z za topstvom katoliško narodni stranke »dalo izhajati« in se niso dogajali tako »škandalozni prizori«. (Klici: »Katoliško-narodni poslanci bi morali pripustiti strankarstvo v dež. odboru, pa bi se dalo izhajati!«) Hribar: Dr. Šusteršič, ki je dejal na nekem shodu, da iz njega govori sv. Duh (Dr. Šusteršič: »Stara baba! S takimi oslarijami pride župan stolnega mesta!« Jaklič: »To je laž. Jaz sem bil na shodu, pa dr. Šusteršič tega ni dejal.« Hribar: »Slovenec« je to poročal.« Klici: »To je laž! V tej obliki ne! »Narod« Vas je nalagal!«) Hribar: »Sv. Duh je danes dr. Šusteršiča pustil na cedilu« (Jaklič: »Vi ga še nikoli imeli niste!«) Hribar: »Predrzo pregrešno (Oho!-klici) je, ako se deželnemu odboru očita, da gospodari s klerikalnim denarjem. Denar je tudi liberalen, Ljubljana plačuje veliko davka, (Dr. Brejc: »Ljubljana ni vsa liberalna!«) Hribar: Volitve kažejo, da je napredna (Dr. Brejc: »Volitve iz splošne kurije kažejo nasprotno.«) Hribar: V splošni kuriji so volili ljudje, ki ne plačujejo nič davka. (Klici: »Ali pozabljate na velik indirektni davek, katerega plačujejo?«) Hribar: Dr. Šusteršič je danes govoril v slepilo nevedni masi. (Ironični klici: »Vedno večjo inteligenco razvija ta liberalni župan.«) Dr. Šusteršič: »Kaj bode te Vi o tem govorili, zastopnik banke »Slavije!« Ta opazka je Hribarja še bolj zmešala. Prišel je govoriti, da bi dr. Šusteršiču lahko mnogo povedal o »Unio Catholici«, katere prostori so se zaprli. (Dr. Šusteršič: »Jaz nimam z »Unio Catholica« nič opraviti!« Klici: »Mi z »Unio Catholica« nismo v zvezi.«) Hribar: »Povedal bi lahko kaj o dr. Šusteršičevi zavarovalnici. (Klici: »Katera pa je ta? Dr. Šusteršič nima nobene zavarovalnice!«) Hribar: O vzajemni zavarovalnici. (Dr. Brejc: »Le na dan, le povejte, povejte, slabega nič ne veste. Besede ne vzemite nazaj!«) Hribar slednjič konča ta svoj govor, o Vzajemni zavarovalnici pa ne ohrane nobene besede več. (Smeš pri katoliško narodnih poslancih in na galeriji. Deželni glavar svari galerijo.)

Deželni glavar, ki je že prej dal dr. Šusteršiču ukor radi izreka, da so bile Tavčarjeve besede cinično nesramne in so katol.-narodni poslanci klicali »Bile so!« je vprašal po Hribarjevem govoru dr. Šusteršiča, ako je dejal, da Hribar govori »oslarije«.

Dr. Šusteršič: Govoril je oslarije iz »Naroda«.

Dr. Tavčar: »Predlagam konec debate.« Na ta Tavčarjev predlog zagrome iz vrste katoliško-narodnih poslancev klici: »Debate se bojite! Ker se gre proti njemu, pa predlaga konec debate!«

Z nemškimi glasovi in s slovenskimi liberalnimi glasovi se odobri ta Tavčarjev pogumni nastop, in konec debate je bil sprejet.

Dr. Susteršič stvarno popravlja predgovornike: Deželnemu predsedniku moram povedati, da sem bil res jaz tega mnenja, da ni za samo dovolitev provizorija sklicati deželni zbor, ker bi se sicer deželi lahko prihranili stroški za tako kratko brezpomembno zasedanje in bi se deželni provizorij rešil na drug način. Deželnih zborov sklicati na ugodnejši čas in dati jim priložnostno pravomočno sklepati o proračunu, čisto nič ne ovirajo žalostne parlamentarne razmere; saj vlada ve, kaj ji je storiti, da se razmere izboljšajo. Pošlje naj sedanji parlament domov in da naj narodom splošno in enako volivno pravico. (Katoliško-narodni poslanci ploskajo, a tudi na galeriji se čuje viharno ploskanje in klici: »V eno splošno in enako volivno pravico!« Dr. Tavčar maha proti galeriji. Liberalci kriče, naj se galerija izprazni. Deželni glavar zveni.) Dr. Susteršič: Večina deželnega zbora je danes naredila na svobodo govora atentat, katerega naj nikdar več ne poskusi! Nasproti dr. Tavčarju konstatiram, da je na očitanje odgovarjal, da večina mora biti pristranska. Reklo se je, da je dr. Tavčar znane besede izpregovoril v volivni borbi, da pa je deželni odbor nepristranski. Mi bomo zasledovali dr. Tavčarjeva pot! Poslanec Hribar je govoril o škandaloznih prizorih, a jaz vprašam slavno zbornico: Kaj je škandalozno, ako za nepristransko delo plačani deželni odborniki upije: »Liberalcem groš, klerikalcem pa knof«, ali ako deželni poslanec po svoji vesti kot zastopnik ljudstva take izjave, ki so res škandal, ožigosa! (Burno odobravanje. Dr. Tavčar: »Gospod deželni glavar, škandal! je čudna beseda.«) Dr. Susteršič: Gospodi od nasprotne strani kličem: »Na evidenje!« (Katol.-narodni poslanci ploskajo.)

Naposled je še poslanec Graselli poskušal svojo srečo, pa tudi ni šlo. Z žalostjo so morali liberalci spoznati, da so tisti časi minili, ko so samo oni imeli besedo v deželnem zboru.

Seja se je nadaljevala ob 3. uri popoldne. Dr. Susteršič s tovariši je uležil v tej seji interpelacijo na vlado v zadevi slovenskega vseučilišča. V interpelaciji se poudarja, da je dne 18. grudnia 1898. sklenil deželni zbor, da se pošlje deputacija do najvišjega prestola s prošnjo, da se v Ljubljani ustanovi vseučilišče. V seji 14. marca l. 1899. je deželni glavar naznanil dopis ministerkega predsednika, da cesar misli sprejeti deputacijo. Od tedaj so pretekla skoro tri leta, ali deputacija še danes ni bila pozvana k cesarju. To je nekako preziranje kranjske dežele, ki je bila vedno zvesta cesarju. Za to preziranje je pa odgovorna

vlada. Zato vprašujejo pod interpelacijo podpisani poslanci g. deželnega predsednika: Zakaj se deputacija ni pozvala na Dunaj, in ali misli vlada, oziroma deželni predsednik v tem oziru kaj storiti?

V popoldanski seji je dalje deželni poslanec Hribar stavil predlog: Deželni zbor poziva vlado za ustanovitev pravoslavne in bogoslovne fakultete v Ljubljani. Izvolijo naj se člani v vseučilišni odsek, v katerem naj imajo svoje zastopnike tudi »Slov. Matica« in profesorski zbor tukajšnjega semenišča, in ta odsek naj bo v zvezi tudi z zastopniki dijaštva. Določi naj se 4000 kron za dvoje strokovnih del, vsako delo obsegajoče 5 tiskovnih pol, eno pravoslavne vsebine, in da se deli izdasta v tisku. Izvoli naj se pod voditeljstvom deželnega glavarja nova deputacija dveh članov, ki naj se pokloni v zadevi vseučilišča cesarju.

Dalje je poslanec Hribar predlagal, naj se z ozirom na dogodke v »Unio Catholici« pozove vlada, naj strogo nadzira »Vzajemno zavarovalnico« v Ljubljani. (Poslanec Jaklič: »Agent! Agent! se povsod spozna!«)

Predloga prideta v razpravo v prihodnji seji.

Poslanec baron Schwegel je utemeljeval svoj nujni predlog, naj se iz deželnih sredstev da za cesto Področje Podbrdo 60 000 kron. Poslanec doktor Krek je v nekaterih točkah pojasnjeval poslanec Schweglova izvajanja, češ, da občine selške doline k novi cesti ne bodo mogle nič prispevati, ker bodo morale skrbeti za ureditev svojih občil do nove ceste; ter se je krepko potegoval za to, da se storé koraki v procvit industrije v selški dolini in naj se tudi kaj stori za uboge Železnike. Sorška občina je svoj čas prosila, naj bi se pri zgradbi nove ceste oziralo na progo od Podbrda čez Petrovo brdo in ne preko zadnje Sore. Gospod dr. Krek je predlagal resolucijo, s katero se deželni zbor izreka, naj se pri zgradbi nove ceste upošteva prošnja sorške občine.

Ko je bil predlog posl. Schwegla sprejet, je prišla na vrsto dr. Krekova resolucija, kateri se je uprl dr. Tavčar s svojimi pristasi, vendar je doktor Krekova resolucija dobila večino, kar je vzbudilo ne malo ogorčenja med Tavčarijanci.

Poročilo deželnega odbora o izidu volitev se bo oddalo verifikacijskemu odseku, ki se bo volil v prihodnji seji.

Pri volitvi deželnega odbora so bili izvoljeni iz kmetske skupine: gosp. Fran Povše, namestnik dr. Brejc; iz skupine mest: dr. Tavčar, njegovim namestnikom dr. Ferjančič; iz vse zbornice je bil izvoljen Graselli z 19 glasovi; 15 glasov je dobil dr. Krek; njegovim namestnikom Kušar, iz skupine veleposestva dr. Schaffer,

njegovim namestnikom grof Barbo. V dež. komisijo so bili iznova izvoljeni gg. dr. D. Majaron kot član, ter župan Ant. Belec in posestnik P. Strel kot namestnika.

V prizivno komisijo za osebno dohodnino so bili izvoljeni kot člani gospodje: Povše, baron Liechtenberg, dr. Tavčar, Grasselli, kot namestniki pa dr. Brejce, Fr. Košak, Kušar in Ulm. Nato je deželni predsednik po najvišjem naročilu izjavil, da je zasedanje odgodeno, dež. glavar pa z voščilom za novo leto zaključil prvo sejo.

Slovenski policaj v Ameriki. Ameriški listi so prinesli sliko jolietkega policijskega stražnika Jožefa Ivca, doma iz Tribuč, župnije Adlešiče na Dolenjskem. Ta slovenski korenjak je storil naslednji hraber čin: Pri Zipfovi trgovini v Jolietu je zapazil po noči Ivec, da so vrata prodajalnice odprta. Ivcu se je to zdelo čudno, zato je stopil noter. Še bolj sumljivo pa se mu je zazdelo, ko je zapazil, da je šipa pri kljuki utrta, ter da si je nekdo tako odklenil vrata, ki so bila od znotraj s ključem zaklenjena. Ko je stopil čez prag, je zapazil neko temno senco, ki se je sklonila za prodajalni pult. Ivec je na to štirikrat vprašal, kdo je. Odgovora ni bilo nič, in policaj je ustrelil enkrat z revolverjem v tla, da bi tako onega ostrašil. A navzlic temu je ostalo vse tiho in mirno. Nato je Ivec vžgal žveplenko, da bi posvetil za pult. Komaj pa je osvetlil njega plamenček žveplenke, je že oni naglo zapored ustrelil dvakrat iz revolverja proti policaju, a ga ni zadel. Ivec je streljal nazaj, nato pa skočil skozi vrata in se postavil za vogal hiše. Oni je naglo prišel na vrata, ker je čutil, da jo mora naglo popihati, in se oziral za policajem. Komaj je Ivec malo pokazal glavo izza vogla, je že zopet oni streljal in kroglja je prasknila policaja po licu, a le prav neznatno. Tudi Ivec je zopet streljal nazaj in oni se je spustil v beg po So. Chicago cesti, Ivec pa za njim. Med begom se je lopov obrnil nazaj in je ustrelil na Ivca ter ga zadel v desno stran prsni tikoma pod ramo. Nato se je oni spustil zopet v beg, Ivec pa za njim. Ko je videl, da mu sledi pogumni policaj tudi semkaj za njim, se je obrnil nazaj in zopet ustrelil proti policaju. Ivec se je urno obrnil poševno in malo pripognil, da ni nutil hudo delcu tako velikega cilja. Ko je pa oni začel nadaljevati beg, se je spomnil Ivec, da je lopov že petkrat ustrelil in da ima torej prazen revolver, je vrgel naglo strani bet in revolver in s praznimi rokami se je navalil s zadnjimi silami na nasprotnika, katerega je kmalu vjel. Pričela se je borba na življenje in smrt. Padla sta oba na tla in Ivcu se je posrečilo, da je izvil zločincu iz rok revolver, s katerim ga je pričel potem obdelovati in s katerim si ga je ukrotil.

Listek.

Meličevega Janeza voznja.

(Po virih posnel Al. Andrejev.)

I.

»Kam pa pojdeš, Janez?

»V Ljubljano k bratu Andreju.«

»S kolesom?«

»Da, ali se ti to čudno zdi?«

»Hhm. Pa kako se boš vendar prevrnil na onem-le klancu pod farovžem! Tu se je še vaš Andrej, ki je vendar bolj vajen tega vragovega kolesa, parkrat pošteno prekučnil, vsaj tako mi je med počitnicami sam pravil.«

»E, pa se ne bom! No, pa tudi nič ne dé, če se enkrat prebrnem, saj se ne bom prvič in zadnjič menda tudi ne. V Ljubljano bom pa le prej prišel, kakor pa če bi se vozil ali pa šel na vlak. Ob devetih bom že doli.«

»Ka-aj? Že ob devetih boš doli? Beži, beži, ne verjamem, da bi ti s tistim-le prišel v eni uri v Ljubljano. Saj potrebujemo do doli z vozom dobre tri ure, no pa še gnati se mora dobro.«

»E, to nič ni tako čudnega. S tem kolesom se še hitreje vozi kakor s kamniškim vlakom. Zadnjič sem se vozil z njim v Ljubljano in domov, pa sem mislil, da bo zaspal, pihal je in pihal, pa le ni nikamor mogel. Veš, kar žal mi je bilo, da se nisem peljal s kolesom. Danes pa pojdeva s tem-le v Ljubljano.«

»No, le dobro se vozi in glej, da še zdravo kožo nazaj prineseš! Pa pozdravi Andreja! Jaz moram v Dolge njive, kjer me že čaka fant, da bova za praho naredila.«

Tak pogovor se je pletel neko lepo poletno jutro med Meličevim Janezom in Kosérnikom. Le-ta je prišel namreč po Meličevem vrtu, ko je Janez ravno pred vežjo snažil svoj »becikel«. Koserniku se je neverjetno zdelo, da bi bilo sploh mogoče v tako kratkem času dospeti v Ljubljano, kamor on z vozom potrebuje dobre tri ure. Zato je z glavo majaje odšel v Dolge njive.

Janez je pa osnažil kolo, ki ga ni bilo kaj posebno prida. Da naravnost in brez ovinkov govorimo, kar nam tudi Janez ne bo zameril: kolo je bilo deloma še po starem kopitu in tupatam se je že tudi prikazovala pogubljiva rja. No, in tudi Janez

se jo je bal, zato je večkrat snažil kolo. Pa vse ni nič pomagalo: rjo je kupil že s kolesom vred. Koliko je dal za kolo, ni znano, ker tega ni hotel Janez nikomur povedati — le pravil je, da ni drago. Pa tudi zvonca ni imelo; tega je že Janez kupil. A čemu na kmetih zvonec pri kolesu? Ko zagleda radovedna dečad kolesarja, izogne se mu že oddaleč s pota, potem pa teše in kriči za njim. To je veselje preprostih kmetijskih paglavcev! Tudi kmetič zvedavo zre za kolesarjem, ki drvi kot veter skozi vas in se čudi njegovi spretnosti.

Iz virov, ki nam spričujejo in popisujejo Meličevega Janeza vožnjo v Ljubljano, povzamemo, da se je Janez pričel vožnji na kolesu od brata Andreja, ki hodi v šole v Ljubljani.

Danes je toraj sklenil peljati se s kolesom v mesto k svojemu bratu Andreju. Napravil se je seveda popolnoma kmetijsko. No, pa kdo bi se temu čudil, saj je Janez pošten gorenjski fant, ki tudi ljubi pošteno kmetijsko obleko in ne one po mestno ukrojene. Da so se mu za klobukom »kastorjem« priklanjali krivci, menda ni treba posebej omenjati — saj je šel Janez v mesto, in tedaj se je treba »postaviti«.

Res, imeniten kolesar!

Med potjo do Ljubljane se mu ni nič posebnega zgodilo, viri vsaj nič takega ne omenjajo. Prekucnil se tudi menda ni nobenkrat, dasi mu je prerokoval Kosečnik. Da se je pa marsikak popotnik radovedno oziral za njim, si pač lahko mislimo. Po deželni cesti je drvil, da so se veliki oblaki prahu vzdigovali za njim.

Marsikaka trpka opazka se je čula za našim kolesarjem, sosebno kadar je vozil skozi vas.

»Vidiš, kmetakega »beciklista«! — Kaj imenitno je to kolo in tudi »beciklist«! — Ne, kaj takega se pa ne vidi vsaki dan. — Temu pa stoji kolo kot kravi sedlo.« — In še druge podobne hvalnice bi bil slišal naš Janez, ko bi ne bil v tem že davno zunaj vasi.

Še je imel kake pol ure do mesta. Ljudi je bilo vedno več na široki, prašni cesti, ki so hiteli proti mestu. In Janez jih je prehiteval. Debelo so gledali našega junaka, ki je preračunjeno drvil po cesti, ne meneč se ni za desno ni za levo.

Kar je došel nekega gospoda; gotovo je bil kak meščan. V veliki hitrosti ni mogel Janez zaobrniti kolesa, zato je ptujca nekoliko oplazil in tik njega zdrčal naprej.

»Kanalja lena! Vsaj ogni se, da te ne povozim!« je zagodrnjal nad ptujcem, da je ta srdit zažugal za dirjajočim s svojo debelo palico in poslal za njim precej robato kletev, ki jo pa naši viri dobesedno ne omenjajo.

Janez jo je torej pripihal že blizu Ljubljane ter začel čedalje počasneje voziti in sicer iz sledečega vzroka:

Kolesarji, ki so mu ali naproti pridržali ali ga pa došli, so venomer zvončkali, da so se jim ljudje izogbali. Našega Janeza pa je jelo skrbeti, kako bo to, ker nima zvonca. Sklenil je torej po kratkem premotritvanju v svoji prebrisanosti glavi, da bo počasi vozil in nad ljudmi kričal, naj se mu izognejo. Saj bi bila vendar sramota, ko bi peš hodil poleg drugega kolesa. Sedaj-le se mora vendar postaviti!

»Beži, da te ne povozim!« je zakričal nad prvim in zdrčal naprej.

In to je moral Janez velikokrat ponoviti.

Ljudje so zmajevali z glavami, misleč, da mu malo manjka ali pa še veliko in da ga bo treba spraviti na Studenec.

Tako je srečno privozil v mesto, dasi je tupatam čul kako neljubo opazko, za katero se pa ni zmenil. Tedaj je pa moral paziti na vse. Bil je pač že večkrat v mestu, toda s kolesom še nikoli. Iz tega vzroka je tudi jako počasi vozil. Po cesti so hiteli ljudje, nekateri so skoro kar tekli, vmes so pa drdrali težki in lahki vozovi. Janezu se je kar vrtelo v glavi.

Pred mitnico dobiti nekega policaja. Janez, nič hudega sluteč, zakriči:

»Beži, da te ne povozim!«

Policaj se je obrnil in grdo pogledal našega kolesarja. Janezu je postalo vroče, ko je videl, s kom ima opraviti, in vstavil kolo.

»Kje imate zvonec?« zareži nad njim policaj kakor kovaške klešče.

»Prosim vas, gospod. Ta becikel ni imel še nikdar zvonca. Pa tudi ne vem ne, kake so ti vragovi zvonci, s katerimi so drugi zvončkali, ko sem se dol vozil«, se opravičuje Janez.

»Kako si pa torej upate voziti se po mestu brez zvonca! Ne veste, da je to pod kaznijo strogo prepovedano?«

»Gospod, jaz nič hudega ne mislim, grem samo k bratu, ki stanuje v »Studentovski gasi«.

»Mene to čisto nič ne briga! — No, pa kje imate številko?«

»Kaj, kakšno številko? Ne zastopim vas.«

»Ne veste, da mora imeti vsakdo tudi številko pri kolesu, kdor se hoče voziti po mestu?«

»Saj poznam svoje kolo, čemu še številka?«

»Poznate! A drugi vas ne poznajo; kako, če koga povozite? — Sicer pa greste z menoj!«

»Prosim...« je jecljal Janez.

»Nič, prosim! Z menoj in konec je besedi!«

Janez se je upiral in upiral, a nič ni pomagalo. Moral je s policajem. Potrj je peljal svoje kolo poleg

sebe in počasi stopal pred policajem. Ni se ozrl ne na desno ne na levo. Kri mu je silila v glavo in sram ga je bilo, hudo sram. Kar najrajše bi bil skopnel, saj je vedel, da se vse ozira in zija za njim. In res so vsi gledali za Janezom. Oh, ta sramota! Poprej še tako mogočen, a zdaj tako ponižan. In lomila ga je jeza, da se je kar tresel.

»O, da bi ne bilo zda--le v mestu in ne bi bilo toliko ljudi, niti pet minut me ne ženeš. Da, to bi te jaz...«

»Kaj godeš?« zahrešči policaj.

»Nič. Nad beciklom se jezim, ker noče gladko teči«, odvrne Janez prav pohlevno, dasi je komaj skrnil jezo.

Dospela sta že vendar čez frančiškanski most in skozi Špitalske ulice pred rotovž. Tu mu je v veži vzel kolo drug policaj z besedami:

»Ga že dobite nazaj.«

S prvim sta pa odšla po stopnjicah v prvo nadstropje.

II.

Listine in viri, iz katerih smo zajeli vožnjo Meličevega Janeza, ne poročajo nič, kako se mu je godilo tisti dan in naslednjo noč na rotovžu v ječi — ako smemo sobo, kjer je bil Janez zaprt, tako imenovati. No mislimo si lahko, kako se je obnašal v ječi, ako le vemo, da je Janez pravi pravcati gorenjski fant. In pravijo »gorenjska kri je huda«. No gotovo se je tudi Janez jezil v ječi in zdaj pa zdaj izustil kako robato kletev. A kaj mu je vse poma. galo? Nič. Umiriti se je moral. Zaprt je in čakati mora, da mu odpró.

Viri nam nadalje pač popisujejo Janezovo obravnavo. Držali smo se jih natanjko in nič nismo dodali in nič izpustili, da bravec sam vidi, kako poročajo o obravnavi pred nami ležeči viri.

Točno ob deveti uri naslednjega dne dopoldne ga je pripeljal taisti policaj, ki ga je prejšnji dan aretiral, iz ječe pred sodnika — pred komisarja.

Janez se je jako dostojno vedel in tako na vse povoljno vplival.

Komisar je pričel z zanimivo obravnavo, ki je trajala komaj pol četrt ure. Naš kolesar je na vsa vprašanja točno odgovarjal.

Komisar: »Vi ste Janez Melič.«

Janez: »Ja.«

Komisar: »Ali veste, zakaj ste bili zaprti in zakaj ste poklicani semkaj?«

Janez: »Vem.«

Komisar: »Zakaj niste imeli včeraj zvonca pri kolesu in ne številke. Veste, da je to kaznjivo?«

Janez: »Moj kolo ni imelo še nikdar zvonca in ne številke, mislim, da tudi takrat ne, ko je bilo

novo. In me tudi do sedaj še nihče ni nikoli vprašal ne po zvoncu in ne po številki.«

Komisar: »Zakaj ste si pa upali voziti z njim po mestu? Tu vendar ni tako, kakor na kmetih. Ali ne veste, da je to pod kaznijo prepovedano?«

Janez: »Naj ne zamerijo, gospod! Jaz nisem vedel...«

Komisar: »Da morate imeti zvonec pri kolesu, to vam že da zdrava pamet, če nimate morda slame v glavi.«

Janez je molčal in kri mu je šinila v glavo.

Komisar je nadaljeval:

»In veste, da morate imeti v mestu številko? Kaj, če koga povozite, ali vemo, kdo ga je, če nimate številke. Tako se pa pogleda lepo dotični nesrečnik na številko — in kolesarja imamo.«

Proti policaju obrnjen:

»Ta torej, Janez Melič, kakor je sam izjavil, ni vedel, da mora v mestu imeti vsakdo zvonec in številko pri kolesu, raditega je klical: »Beži, da te ne povozim!«

Janez se brž vtakne vmes in reče:

»Saj sem moral, ker nisem imel zvonca, drugače bi bil še koga povozil. No, potem bi me morebiti še na Žabjak gnali.«

Komisar je bil zdaj do dobrega prepričan, da je Janez le iz nevednosti to storil. Odpustil ga je in mu oestro zabičaval, naj se ja nikoli več ne vozi brez zvonca in številke po mestu.

Janez je bil torej zopet prost. Zahvalil se je komisarju, da je tako ljubeznivo ž njim ravnal.

»Nikoli več me ne boste videli tu na rotovžu zaradi tega. Še danes si kupim zvonec, da mi ne bo treba več kričati nad ljudmi, in številko. Pa z Bogom!«

Vzel je svoje kolo in z lahkim srcem odšel k svojemu bratu. —

Kako se je vozil nazaj proti domu, tega več ne poročajo viri. Verjetno je pač, da je prinesel zdravo kožo domov, kakor mu je želel Kosérnik.

Roparski napad pri Brezijah na Gorenjskem.

Dné 13. decembra 1901. na sv. Lucije dan sem se vračala iz semnja iz Radovljice. V predtrgu se mi je pridružil neznan človek in me nagovoril. Zauprašal je, kako daleč grem, če sem bila kaj na živinskem trgu, če sem kaj mislila kupiti. Zlagal se mi je, (da je sam prodal eno živinče. Po pravici je povedal, da je iz Dupelj pri Tržiču, da je oče večim otrokom. Tako sva se pomikala dalje po cesti.

Jaz sem se obrnila na desno na stezo bližnjico, ki je bila tudi njemu ugodnejša, ker se je ravnal

domov. Vprašal je, če imam kaj žganja v pletenici. (torbici). To sem zanikala in rekla, da še mož ne mara zanj. Rekel je: »Potem pa lahko precej na leto prihranita, ker mož pri železnici gotovo precej zasluži.« Jaz sem mu že boječe rekla: „Prva leta sva pač nekaj privarčevala; potem sva pa porabila za pozidave.« Kmalu sva prišla na samino k neki poti, ki drži v vas Globoko. Vprašal je, kam ta pot pelje. Povedala sem mu kam, in pristavila, da naju kmalu globoški mlinar doide. Tu me je najbolj strah obhajal. Ko sva prišla dalje na polje, mi je zopet precej odleglo.

Knez Ernst Windischgrätz.

Pot naju je pripeljala nad samotni »suhi jarek« zgor železniškega predora, ki je spod Radovljice. Ob prepadu je svet skrbno opazoval in napravil nekatere opazke o njem. Vendar sva prišla srečno dalje do Krišeljevega mlina v mošenjski grapi. Jaz sem začela prosto dihati ob tej prvi hiši. Spremljevalec me je zavprašal, če bo kmalu še kaka hiša. Jaz sem mu povedala resnično, da nobena do Dobrega polja. Sla sva navkreber, on višje na levici, jaz nižje na desnici. Ko sva se bližala vrhu klanca in koncu gozdička, ki je na desno navzdol proti

Savi, se je zaletel z vso silo vame. Podrl me je in me davil z obema rokama in me tako vlekel v globočino proti Savi. Tiščal me je k tlom in razpraskal ves vrat. Jaz sem mu večkrat roke toliko odstranila, da sem mogla spregovoriti. Rekla sem: „Jaz sem še premalo pripravljena na smrt. — Kaj bo za tvojo dušo enkrat, če me umoriš? — Marija iz Brezij, koj mi pomagaj, drugače sem izgubljena.« Posebno ta vzdihljaj k Mariji Pomagaj sem neprenehoma ponavljala na tihem, če nisem mogla glasno. Pa najhujše se je še le začelo. Neusmiljeni človek je pobral kamen v velikosti obilne človeške pesti. S tem me je udaril dvakrat na levo sence, da je kri kar lila iz njega. Tolkel je po vsem glavinem temenu; jaz sem pa z rokama lovila udarce; glava in roke so silno trpele.

Dotlej sem živela 52 let, vendar tako goreče in zaupno še nisem nikdar klicala k Mariji, kakor te odločivne trenutke. Pomagala je. Kamen mu je padel po drugem udarcu na levo sence iz močne pesti. Tako ni prišlo do tretjega udarca, ki bi bil brezdvomno smrtonosen. Ali zdaj je pobral drugi kamen, in me enkrat udaril — pa k sreči na drugo in ne na isto (levo) sence. Odbil mi je košček ušesa. Pa že po prvem udarcu mu je kamen odletel. Jaz sem že onemogla ležala. Napadnik me je z levico držal za vrat, z desnico pa je brskal po listju. Ne vem ali je iskal tretjega kamna ali je brisal okrvaveno roko. Vmes je govoril besede: »Ali si hudič ali kaj si, ker te ne morem ubiti!« Toliko sem še mogla, da sem bridko zaklicala parkrat h Kristusu za pomoč. Zdaj me je pustil. Jaz sem mu že prej med davljenjem povedala, da je denar v košku (torbici), da naj me pusti, da ga ne poznam, da naj denar le vzame, da le mene vsaj malo pri življenju pusti. Sel je navzgor. Jaz sem se toliko zavedla, da sem še videla, ko je ob potu z rokama segel v žep. Dasi je bilo do pota le 28 metrov, sem le s težavo prilezla dotja v kakih desetih minutah. Napad se je zgodil pri belem dnevu krog pol štirih popoldne in do noči sem prilezla do prve hiše domače vasi (Dobro polje). Pravijo, da se mi je malo mešalo. Zbravnik dr. U. Jelovšek je rekel: »Kost na levem sencu je malo naklana. Če bi bil le še malo pritisnil, bi bila gotova smrt.« Jaz pa sem rekla: »Marija iz Brezij mi je pomagala, da je padel v pravem času kamen iz morivne roke.« Odkar so me sprejeli v Marijino družbo, sem izkušala Marijo goreče častiti. Ta nesreča me je še tesnejše sklenila s predobro nebeško materjo.

Dobro polje št. 1. dne 31. januarja 1902.

Marija Mulej.

Kako se mi ženimo!

(Predpustaa.)

Pri nas so trije krojači: eršte-žnidar, ovajte-žnidar in drite-žnidar. Vsi so kruljevi. Najznamenitejši je drite-žnidar. Ta se je hotel oženiti — in še letošnji predpust!

Kako smolo in nesrečo je imel že tuintam, bi lahko povedal kak fant, ali pa tudi kaka — zlomljena lojtra... No, jaz molčim o tem!

Najel je pa drite-žnidar svojega starešega tovariša ovajte-žnidarja in šla sta se ženit. Tega še ni dolgo! In šla sta se ženit navzlic vsem prejšnjim nesrečam...

Poprašala sta tuintam — zastonj. Prehodila sta goro in dolino — zastonj! Hodila sta ves dan — zastonj!

Knez Oton Windischgratz.

Proti večeru prideta v gostilno k Mraku. Tu je bilo nekaj fantov. Začnó nagajati drite-žnidarju. Ta pa — jezen zaradi slabe sreče — odgovarja nazaj tako dolgo, da dobi dve gorki okoli glave. Hej, to je bilo smeha! »Ves dan sva hodila!« tako začne eršte-žnidar, ki mu pravimo Januclov Peter — »ves dan sva hodila, a nobene dobila! Sedaj-le pa pa kar dve naenkrat!« To je bilo smeha!

In drite-žnidar se je vrnil domov pozno v noč s sladko zavestjo, da je šel iskat eno, pa je dobil kar dve...

Hej, to vam je smeha pri nas!

Tako se mi ženimo! Ali se pri vas tudi tako?

P. P.

Politični razgled.

K. H. Wolf zopet izvoljen. To je bilo veselje v liberalnih nemških taborih: kričaš in razgrajaš Wolf je zopet izvoljen. Zgodilo se je sicer, kar je vsakdo pričakoval, ki pozna razmere v vsenemških gnezdih na severnem Češkem, vendar pa, »zaupanje«, ki je uživa ta vsenemški junak, ni bilo več toliko, kakoršno je dobil pri prvi volitvi. Pri zadnjih volitvah v januariju 1901. je bil dobil namreč Wolf 858 glasov absolutne večine, sedaj pa samo deseti del tega. Volitev se je vršila večinoma mirno, le nekaj mlačnozobih privržencev je proslavljalo »svojega« poslanca. Veselje je seveda veliko še vedno. Wolf, ki se je dal na novo voliti češ, če ga izvolijo, sprejme izvolitev, misli sedaj, da je s tem »oprav vsakega madeža in je obsojena gonja njegovih nasprotnikov«. Vendar pa se jako moti in tudi med vsenemškimi volivci se je našlo skoro 800 mož, ki

Nadvojvodinja Elizabeta.

so za vselej obrnili hrbet oskrunitelju ženske časti K. H. Wolfu. C 1.0 prej tako strasten zaveznik Wolfov: Schönerer se je razdvojil z njim in vsenemci so izjavili, da Wolf ne sme več v njih zvezo. Razpor v vsenemški zvezi je torej gotov. V državnem zboru se bosta pojavili dve vsenemški stranki, a katera bo močnejša, se ne vé.

Državni zbor: V proračunskem odseku poslanske zbornice se je vršilo posvetovanje glede točk, ki imajo priti na vrsto v državnem zboru. Ministerski predsednik dr. pl. Koerber je poročal, da je vlada napravila načrt zakona glede izseljevanja. Vlada noče ovirati izseljevanja onim, ki so vojaško dolžnost odslužili, ampak hoče jim dati potrebno varstvo proti goljufnim agentom ter strogo določiti pravice dotičnih pisarn za izseljevanje. Tudi glede pijaščevanja vlada pripravlja poseben zakon. K tej točki se je oglasil tudi poslanec Povše in govoril, da ker zlo pijaščevanja vedno narašča, je po-

trebno, da se zakon kmalu dožene, ker po pijančevanju osiromašijo cele rodbine, četudi je morebiti samo oče udan tej strasti. Naj bi se ustanovili posebni zdravilni zavodi za pijance. Vspehi takih zavodov v drugih deželah, koder jih imajo, so prav veliki in marsikateri pijanec se je ozdravljen vrnil iz teh zavodov v krog svojih domačih. — Ako bodo vsi poslanci na svojem mestu in vztrajno delali na to, se zna v tem oziru marsikaj zboljšati.

Srbija v denarni stiski. Znano je, da vlada v S. biji zelo obupne denarne razmere v državnih blagajnah. Vse blagajne so izpraznjene, posojila pa srbski državniki dobiti ne morejo, ker dotičnim bankam ne morejo dati zadostnega posojila, da bodo dobile povračilo. Kako obupen je položaj nam pojasni tale vzgled: Upekojeni uradnik Kosta Selakovič še v prvih dneh januarja ni dobil pokojnine za mesec november v znesku 180 frankov. Prosil je torej te dni blagajnika v finančnem ministerstvu, naj mu izplača na račun vsaj dvajset frankov. Blagajnik Manojlovič je otvoril blagajno in pokazal prosivcu, da ima v njej samo pol drugi frank, s čimer mu pač ne bo nič pomagano. Selakovič se je pa nahajal v grozni bedi ter prosil blagajnika, naj mu izplača vsaj to, kar ima — in je potrdil prejem. In dobil je mesto 180 frankov samo pol drugi frank! E no le tebi, dragi kmetič, ampak tudi ministrom včasih trda pprede!

Nova železnica na Ruskem. Družba ruskih železnic bo gradila železniško progo iz Kjahte do Pekinga. Inženir mandžurske železnice je že odpoštoval z mnogimi uradniki, da prične z grajenjem proge. In tako bodo Kitajci in Japonci vedno bolj v zvezi z ostalim svetom.

Kaj pa Buri? V zadnjih dneh so imeli Buri dokaj sreče. Posebno hud udarec sta povzročila Angležem burska voditelja Kamp in Colliers. Prekorajčila sta železniško progo pri Mafkingu. En oddelek skupne armade je v Willowdamu, nekaj milj od Mafkinga, zadel na angleško posadko, ki ni bila prav nič pripravljena na napad. Vnel se je vroč boj v zmago Burov. Drugi oddelek je pa prodril pred mesto Janmaribas, kjer je ugrabil lepo število čivine, vozove pa požgal. Tretji oddelek je pa istodobno napadel posadko pri Maritsanu in Kraipanu. Ubili so bili samo trije Buri, eden pa je ujet. Angleži so izgubili tisoč glav živine — (no, poročali so potem v angleške časopise, da jim je živina le ušla...) Drugače pa se godi burskim ujetnikom. Ti so največji reveži. Burski ujetniki, ki so popolnoma nezmožni za nadaljno vojskovanje in pa burske žene in otroci, kolikor jih je prišlo Angležem v oblast, se nahajajo že dolgo časa v takozvanih koncentracijskih taborih, kjer vlada silna beda. To bedo popisuje v nekem pisnu soproga umrlega burskega generala Jouberta. Grozno je, pripoveduje ona med drugim, kar sem videla na lastne oči. Ljudje mrjo za lakoto, oslabiljenjem in drugimi boleznimi. Ob dolgotrajnem deževju prestopajo vode svoje bregove in se razlivajo tudi po taboriščih, ki so vsa v močvirju. V palec globoki vodi stoje uboge burske žene in otroci, držoč v rokah ono malo bornega imetja, kolikor so ga mogli v naglici vzeti seboj; v vodo in v globoko blato se vležejo k počitku. Če traja vojska še eno leto, ne bo živela več nobena burska žena

in noben otrok. Vse kaže, da Angleži namenoma tako delajo z našim narodom, da bi čim preje popolnoma izumrl. Izročeni smo grozovitežem na milost in nemilost! — Res: s pravično kaznijo kaznuje B. g. krute Angleže po drugi strani za to njih neusmiljeno ravnanje z ubogimi burskimi ujetniki.

Prepir med Italijo in Črnogoro. Črnogorski princ Mirko se je peljal te dni skozi Rim, a ni bil od laške vlade prav nič pozdravljen in ni šel tudi nič obiskat laškega kralja. Vzrok je prepir, ki se je iz različnih vzrokov vnel med Črnogoro in Italijo.

Poljski demokrati. Je že tako: po eni strani naša stvar narašča in se krepi, a po drugi strani nas Bog tudi udari kadar zaslužimo. Socialno-demokratska stranka na Poljskem se krepi in organizira. Ustanovili so svoje politično društvo in proglašajo za svoj namen: »boj za narodnost na podlagi »naprednih« (t. j. brezverskih) načel.« Ustanavljali bodo knjižnice, prirejali javne politične shode in izdajali svoje časopise. Največ je Judov poleg. Treba bo pogumnega odpora od strani poljskih katoličanov.

Napredek Amerikancev napravlja evropskim vladam utemeljen strah. Že davno bi bil nemški cesar Viljem rad napravil zvezo evropskih držav proti Ameriki in pridobival zanjo zlasti Angleže. A Nemci in Angleži so prišli do prepričanja, da se z Amerikanci ni varno bosti; zato bo najbrže treba polžu zopet roge skriti in miren biti.

Boj na Balkanu. Iz Carigrada se poroča, da so bili v okraju Kočana boji med Bolgari in med turškimi vojniki. Deset Bolgarov je mrtvih. Tudi po drugih krajih so se vršili boji in je mnogo oseb mrtvih in ranjenih.

Socialni demokrati med seboj. Ogrski socialni demokrati so razdeljeni v dve stranki, ki sta si po malem vedno v las h. Posebno hud boj se je pa vnel med njima sedaj, ko so vodje ene stranke prišli na sled velikim sleparstvom v drugi stranki, takozvani »Nepszava-« stranki. Denar, kolikor ga naberó voditelji te stranke pri zapeljanih sodrugih, se porablja samo v to, da se od njega maste neki gotovi brezdejni trotje. Te dni se je razpošiljal tiskan seznamek teh »trotov« in njih bogatih dohodkov. Vodia Grosman dobi na leto 2080 kron, Bokanyi 2400 kron, ostali tovariši skupno 32 325 kron. Dvajset ostalih »vodij« dobi okroglo svoto 35 000 kron. Vse skupaj znaša malenkostno svotico sto tisoč kron na leto. Kdo bi se torej čudil, če se njih delo razteza samo na posedanje in popivanje po kavarnah in gostilnah.

Grški kralj je šel na izprehod in je stopil v oni del sveta, v katerem se nahaja neki noj. Noj je skočil proti kralju, ki se je prestrašil. Ravnatelj živalskega vrta je stopil med kralja in noja, a noj je planil na ravnatelja in ga okluval na roki. Kralju se ni zgodilo nič žalega.

Redovniki na Angleškem. Mnogi redovniki, ki so bili izgnani iz Francije, so se naselili na Angleškem. Protestantje so hoteli prepričati naseljevanje katoliških redovnikov sklicujoč se na star zakon. Ta poizkus se jim je ponesrečil, ker je sodišče izreklo, da dotični zakon ni več v veljavi.

Amerikanci za Bure. V Ameriki se je ustanovila »Amerikanska družba prostoci«, ki se bo potegovala za Bure in vplivala na kongres združenih držav, da posreduje med Angleži in južnoafriškimi državama. Čast vrlim Amerikancem!

Prusi in Poljaki. Stari pruski liberalci H. brecht je stavil v pruskem deželnem zboru interpelacijo, da mora pruska vlada po poljskih pokrajinah z vso močjo gojiti nemštvo in zatirati vsako državi nevarno gibanje. Kot za državi nevarno gibanje imajo Prusi tudi to, da na poljskih ljudskih šolah veroučitelj poljskim otrokom razlaga krščanski nauk v njih narodnem jeziku. Vслед tega je v zbornici nastal hrup in govorili so se govori na obeh straneh. Stvarno je bil prusko nasilstvo poljski povornik posl. Jazdzewski, čič, da se mora v ljudskih šolah otrokom z žibo ubijati v srca krščanska ljubezen, ker poljski otrok ne razume jezika nemškega kateheta. Prusi se seveda strastno branijo in prav s svojim strastnim nastopom odbijajo od sebe sočutje vsega omikanega sveta. Ko bi pri vseh narodih veljalo zlato pravilo »vsakemu svoje« bi ne bilo treba takih preprirov po zbornicih.

Dopisi.

Iz Trnovega na Notranjskem. Veselega srca javljamo vsem častitim bravcem »Domoljuba«, da smo obhajali tukaj pri nas sv. misijon od 9/1. do 19/1. pod vodstvom čč. gg. lazaristov iz Maribora. V kako mnogobrojnem številu so se ga farani udeleževali, kaže to, da je bilo tekom vseh 10 dni po 12 spovednikov vedno na delu. Pri vseh misijonskih pridigah je bila naša prostorna farna cerkev vedno natlačena ljudi. Posebno mnogo ljudstva je bilo v nedeljo 19ega prosinca pri sklepu sv. misijona. Tisti dan bode vsakemu ostal v neizbrisnem spominu. Še stari ljudje nikoli ne pomnijo tolike slovesnosti. Bil je namreč popoldan ob pol dveh slovesni sprejem Mar. otrok, mladeničev in deklet. Marsikateremu očetu in materi se je porosilo oko veselja, ko so videli, kako veselo se zbirajo njihovi otroci pod zastavo Marijino in mogočnim njenim varstvom. Po krasni sklepni pridigi se je vršila iz cerkve po vasi veličastna procesija z Najsvetejšim; dolga vrsta Marijinih otrok s svetinjami na prsih in še mnogo družega ljudstva; sprejema v Marijino družbo in procesije so se udeležile tudi Marijine družbe iz Šmihela in Trnja. Sprejemali so v Marijino družbo prednik, prečastiti g. dekan; novo sprejetih mladeničev je bilo 305 deklet 332. Sedaj štejeta naši Marijini družbi skupaj 807 udov. To je lepo število Marijinih otrok. Bog daj, da bi se čim dalje lepše razcvitala Marijina družba v naš časni in večni blagor. Najsrčnejša zahvala bodi za vse to Bogu in Mariji. Bog naj obilno povrne prečastitemu g. dekanu, čč. gg. misijonarjem in vsem drugim domačim in sosednim čč. gg. duhov-

nikom, kateri so se tako blagodušno trudili v času sv. misijona.

Iz kranjske župnije. Iz raznih krajev prinaša »Domoljub« dopise, le iz naše fare ni nobenega poročila. Sedaj se moram oglasiti tudi jaz ter vam sporočiti nekaj za vse dobro misleče, prav veselega. V mestu so ustanovili »farno knjižnico«. Potrebna je bila, kajti radi prebiramo dobre knjige in časopise. Večkrat se je že pripetilo, da je kak liberalci, katerih se pri nas ne manjka, porabil to priliko ter razdajal ali posojeval kak nemarno pisan liberalen časopis drugim. Odslej bo drugače, dobre knjige bomo dobivali iz farne knjižnice za nizko ceno; samo eno krono znaša vstopnina za celo leto. V sobi, kjer je knjižnica, so tudi na razpolago razni katoliški časopisi. Prav želeli je, da bi posebno ob nedeljah po deveti maši in po krščanskem nauku prihajali prebirat liste. Kakor se nam je povedalo, bo soba vselej zakurjena, tudi ob delavnikih. Na ustanovnem shodu smo izvolili v odbor: predsednika g. dekana Koblarja, namestnika g. K. Windišerja, odbor-nike pa g. kapelana Potokarja ter posestnika J. Pilarja iz Rupe in posestnika J. Nadižarja iz Čirčič. Nad 30 se nas je takoj vpisalo. Kdor ima veselje za branje, naj se kmalu vpiše ter tako pomnoži naše število.

Z.

Ribniški n. vičar. Ej, gospod urednik, no, no, tako, tako, toraj v kotel ste me potlačili; menda ste mislili, da sem zdaj po zimi kaj prehlajen, da bi se spotil. Užalilo me je pa posebno, da ste stavili le ono rešeto na mojo glavo; zdaj vsaj vem, kako malo veljave imam pri Vas. Edina tolažba mi je pa ta, da je rešeto dobila moja žlahta, ribniška kri, akoravno se tam o Spitaliču pretaka.

Pošto sem dobil od Sv. Gregorja, da oni oče smrti sicer ni izpustil, ampak ušla mu je 16. januarja zjutraj. Strašno je bila sestradana, kar planila je v sosednjo hišo in je za zajutrak pohrustala 82letnega moža, pa ji nič ni zaleglo. Kar v vasi je počakala in isti dan zvečer ob 7ih pobere mater iz srede malih otrok. Čez šest dni se je pa oglasila že v drugi vasi, zdaj je bila pa že z malim otročičkom zadovoljna.

Ako bi kateri poljanskih očakov pokazal svojo staro glavo iz groba, gotovo bi ne vedel, kje počivajo njegove trudne kosti. Poprej so bile Poljane najbolj oddaljena podružnica Ribniške župnije in zdaj? Zdaj pa se vzdiguje tako lična nova župna cerkev sv. Jožefa gori na Poljanah, v njenem zvoniku pa prepevajo tako lepo trije nebeški svatje. Pred cerkvijo stoji župnišče, notri pa biva nov, mlad, goreč gospod župnik. O kako vesel razloček med prej in zdaj in vsa župnija razun par parov možicev, ki bi radi liberalci bili, ki pa še ne vedo, kaj je to,

je s to premembo silno zadovoljna. Posebno pa peče ta sprememba enega, ki je do ustanovitve župnije zvonec nosil na Poljanah, zdaj mu ga je pa moral vzeti, ker ga pri cerkvi potrebuje. Zaradi tega je mislil župniku s tem škodovati, da se mu bira v žitu odkupi. Da bi bila njegova prošnja za odkup krepkejša, dobi jih je še par drugih in povrh so pa še en ženski podpis pri . . . . no pošteno ni bilo tisto narejeno. Pa sem jim je slabo izteklo, pri vsi svoji modrosti, niso dobro poznali postave. Imeli so tam na jesen dan na Poljanah, ali so jih slišali, posebno staremu zvonarju so do dna vest izprašali in prav dobro dolgo spoved bi bil lahko na večer onega dne opravil, če bi tudi kaj kesanja imel. Tako slabo jim je poteklo, da so skoraj na kolenih glavarstvo prosili, da naj stvari nikar dalje ne žene, 32 kron so pa morali plačati zato, ker so svojo modrost brez „patenta“ prodajali. Servus močje, ob priliki pa še katero tako užagajte!

Stružanje se niso lagali, kako lepo, snažno cerkev imajo in novo kapelico lurske M. B. tam pri župnišču. S pomočjo svojih Amerikancev so jo sozidali in notri postavili lep kip Marijin. Takega pa še nisem videl; kapelice sem videl še lepše, ko sem rešetaril po Gorenjskem tam okoli Cerkljan, Komende, Mengša, Homca, okoli Doba in Domžal, toda kipa pa ne takega. Je pa tudi delo pobožnega mojstra. Morebiti mi ne bote prav radi verjeli, da sem jaz že tudi v njegovi hiši prenočeval, akoravno stoji tam doli v laških Tirolah. Sam se nisem upal tako daleč, zato smo jo pa trije skupaj udarili na pot s svojo robo. Kako krščanska družina je to! Mati je vdova in ima tri sinove podobarje, vsi so še „fantje“. Vsak večer molijo lepo rožnivenec, vsak jutro gredo k sv. maši, gredé mimo cerkve, se vsak odkrije in prikloni. Prav ginljivo je pa bilo, ko je odhajal starejši sin od doma; tedaj prinese materi blagoslovljene vode in mati ga pokropi in prekriša, predno odide od doma. Stružanci, v taki hiši je narejena vaša Mati bodja! Pobožni mojstri delajo lepe podobe.

Naročali so mi Stružanci, naj doma rešetarjem in brentarjem povem, da naj tudi v Struge pridejo s svojo suho robo, z rešeti in škafi. Po vsem svetu jih je dosti, tukaj pred nosom Ribnice pa rešet in škafov stradamo, tako so rekli in zahugali, da bodo pesem od „Ribničana Vrban“ tako-le prenarudili:

Sam Ribničan Vrban
Po cejlem svejtni man,
Stružanci pa prav'jo zdaj,
Le v Struge ga pa naj

Iz Boštanja. Pri nas se je zadnji čas mnogo izpremenilo. Naše ljudstvo je jelo spoznavati, kje je „resnica in laž“. Irginilo je mnogo „Rodoljuba“, a vedno bolj se čitajo dobre knjige in dobri časopisi.

Liberalni prenapetneži so se nekaj pomirili, najbrž zato, ker ves njihov trud nič ne izda.

Imeli smo, kar sem že poročal, slovesno novo mašo 21. julija pr. l., ki bo ostala v spominu še poznim rodovom. Nato smo imeli sv. birmo, na kateri je bilo okrog 300 birmancev. Po končani sv. birmi je bilo slovesno vsprejemanje mladeničev in deklet v „Marijino družbo“.

Premilostivi knezoškof sami so imeli vsprejem in blagoslovili družbine znake. Osnovati nameravamo tudi malo hranilnico „Čebelico“. Upamo, da bi dobro vspevala, kajti družba ima blizo 300 udov. Marsikaka desetica bi se prihranila; mladi ljudje bi se vadili varčevati, dobro gospodariti in krščansko živeti. To pa je največja korist posamezniku, ter celemu narodu. — Tudi Vas mladiče, kateri niste še vpisani, kličem in vabim: Pristopite tudi Vi, kar vas je dobrih! Z veseljem in ponosom se nam pridružite; da pokažemo svetu, da smo res pogumni in za vse dobro vneti. Ako nas ves vset zapusti, naša nebeška mati nas nebo zapustila. Pridite mladeniči, sobratje pod zastavo Marijino; saj smo vsi sinovi, in hčere ene matere in kraljice, preč dev. Marije . . .

Zmago upamo doseči
S Tvojo zvesto pomočjo,
Naj viharji nas hrumeči
Še tako obdajejo.
Tebi ljubi materi
Družba vsa se izroči.

Podgorski.

Javorje nad Škofjo Loko. Dragi Domoljub! Mi Javorski farani smo te še pred kakimi petimi leti spoznali. Pa kdo bi si bil pri nas tudi časopise naročal; saj je malo kdo znal čitati; če bi pa bil le borel naročiti si kak list, hoditi bi bil moral celo uro daleč na pošto ponj. Lansko leto smo pa dobili poštno nabiralnico, ki je bila že skoraj nezogibno potrebna. Zdaj pa vedno bolj naročamo razne časopise in tudi Domoljubovih naročnikov se je nabralo precejšno število. Dobivamo ga pod enim zavitkom v več kot dvajsetih izvodih. Vsak kdor ga je enkrat naročil, ga potem ne more opustiti. Drugih listov pa v večem številu ne dobivamo. „Slov. Naroda“ in „Rodoljuba“ še poznati nočemo. Zato pa tudi lahko rečem, da v Javorski fari ni nobenega pravega in domačega liberalca. Mi Javorci nismo ljudje, da bi se oprijemali tako praznih nazorov, kot so liberalni. To se je pri lanskih deželnozborskih volitvah dobro pokazalo, ko nismo nobenega glasu oddali za liberalnega poslanca. Pri nas je dosti mož, ki bi ne bili tudi za 100 goldinarjev oddali glasu za liberalca. Tudi v omiki napredujemo. Odkar imamo tega župnika, smo dobili šolo; župnik so prepustili pritrlično sobo za šolo in tako smo po ceni prišli do šole. Hvala Bogu in g. župniku, v Javorjah

imamo pa tudi Marijino družbo za fante in dekleta. Za fante je ustanovljena dne 30. septembra 1900. Sprejetih nas je bilo v začetku samo 13, potem je število počasi naraslo do 20. Lansko leto ob sv. misijonu, ki smo ga imeli od 23. do 29. rožnika, jih je pa kar na enkrat pristopilo 25, tako da šteje mladeniška družba 44 udov. Seveda so dekleta potem tudi silno želela biti deležne te milosti; njihova želja si jim je izpolnila v nedeljo dne 12tega pret. m. ko je bilo z veliko slovesnostjo sprejetih okrog 47 deklet. Tudi sicer se versko življenje pri nas lepo razvija. Le tako naprej, saj to je podlaga naše pozemeljske in večne sreče!

Iz Dobropolj, dne 29. prosinca. (O občinske volitve na Vidmu.) Pred jednim letom ste volili občinski odbor. Takrat ste popolnoma pomeli stare liberalne odbornike! To pa tem gospodom ni bilo prav, ampak so se pritožili. Zakaj so se pritožili, vsi vemo, ker vemo, kako težko so dali potem račun za l. 1900. S kakšno težavo bodo pa vodili račun za l. 1901., boste pa tudi videli; kateri padar jim bo pomagal, pa še nihče ne vé. Sedaj bodo pa spet nove volitve, ker pravijo, da se lani ni prav volilo. (Seveda ne za liberalce!) Volitev se pa prav nič ne bojimo. Lani obsorej je bilo še nekaj takih, ki so verjeli strahu ali se pa bali Berdavsca. Tacih norcev pa ni več. Možje, pomenite se med seboj in ko bodo volitve, pa pojte volit. Takrat bomo vprašali, kje je vendar tista ubožna blagajna, o kateri ni bilo že računa za dve minoli leti, ko vsi vemo, da notri gre zmerom, ven pa menda nič.

Iz Podgraj pri Mir. Bistrici. Nagla smrt: V državnem gozdu »Dieto« sta 21letni M ha Celin in 20letni A. Rojec izdelavala bruna. Po strmem bregu zdrči brun, zdolej je bil 66 etni gluhi Janez Šajn iz Kuteževa. Brun ga zadene v glavo, nesrečni je še parkrat zdihnil. Ko pritečeta mladeniča do njega, pa je bil mrtev. Bil je pokojni dober kristjan. Tu imajo slabo navado pred cerkvijo postajati, okoli cerkve pohajati. Kar rajni ni storil, Bog bodi milostljiv njegovim duši. V teku jednega leta so tukaj štiri slučajni nesrečne smrti. Kar dva otročiča sta umrla valed opeklj. jednega je udaril konj.

Slovenski novičar.

Osebnosti. Od cesarja so častnimi kanoniki goriskega nadškof. kapitelja imenovani gg.: ravnatelj osred. semenišča v Gorici dr. Jos. Gabrijevčič, semeniški profesor Dominik Alpi, dekan na Črnci A. Cibič, župnik v Gradu I. Rodaro in dekan v Tolminu Jos. Kragelj. — Graf Lamberg je za izpraznjeni kanonikat pri ljubljanski stolnici prezentiral č. gosp. dr. Ferdinanda Čekala, župnika v

Preserju. — C. g. I. Tavčar, župnik v Lešah, je na svojo prošnjo umirovljen. — Župnija Koroška Bela je podeljena č. g. Frančišku Koširju, župniku na Colu pri Vipavi.

Umeščen je bil na župnijo Horjul č. g. Mihael Barbo, doslej župnik v Beli cerkvi.

Umrl je 19. januarija od kapi zadet župnik v Starem trgu pri Ložu preč. g. Anton Poničvar v starosti 64 let. Pokojnik je bil roj. 31. maja 1837. v Št. Vidu pri Cirknici, v mašnika je bil posvečen 3. avg. 1862 Svetila pokojniku večna luč!

Židov se bodo znebili. Z Jesenic prihaja vesela vest, da je ministerstvo že določilo, da dela, katera sedaj opravljajo židovski podjetniki pri vožnji za zgradbo karavanske železnice, prevzemo domačini. Trud naših mož je imel torej lep vseh.

Agentje s podobami, ki godejo, so lansko leto imeli jako dobro žetev po Notranjskem. V nekem kraju so prodajali take podobe, ki igrajo božične pesmi, po 17, tudi do 20 gld., in menda v par slučajih še višje. In vendar stane taka godbena podoba v trgovini na Dunaju 5 gld., reci pet goldinarjev. Če odvede torej le eno, ima že več nego 10 gld. dobička. Dunajski »Vaterland« je prinesel lani avgusta meseca enkrat notico, podpisano od župnika blizu Dunaja, kjer tudi krošnjarijo taki agentje, da je on dobil tako podobo za pet goldinarjev. Torej pozor!

Sneg. Dve medvedji družini v gozdovih ob Šumbrgu, o kojih je že poročal lanski »Domoljub«, ste bili zadnji čas strah na Selh, v Arčevci, na Krušnem vrhu, Rožempolju, v Seloih in na Luži. Šeode se do sedaj ni zapazilo druge, kakor, da je izginilo nekaj domačih psov. Vse iskanje je bilo zaman, dokler ni izdal novopadli sneg njih sledu. Domačemu lovcu gozdarju se je posrečilo podreti z enim strelom starega, krepkega kosmatinca. Dva, najbrž mladiča, so še videli, da se potikata nekam boječe po zaraščenih šumah, ostale tri je menda prepodil strah pred smodnikom, kajti nič več jih ni čutiti. — Isti sneg je umoril mlado življenje mnogim rožicam, med njimi prijaznemu, precej prezgodnemu pomladanskemu zaspančeku (Gentiana verna L.), ki je na Rožempolju zarana pomolil iz zemlje prve svoje zelene lističe in poljaki sirotici (Viola arvensis L.), ki se je na Luži zakasnela bržčas od lanskega leta.

Stoletna Pratika dvajsetega stoletja 1901 do 2000 je izšla! Sestavil jo je dr. Gregor Pečjak. Na VIII. + 217 straneh osmerke prinaša jako zanimivega berila in raznoterih za slehrnega, zlasti še za poljedelca, prekornih nauk: Koledarsko tvarino za dvajseto stoletje, nauk o solčni uri, o vremenu in vremenskih prerokih, obširna kmetska pravila za vsak mesec posebej, nauk o zdravju in

bolezni z domačo lekarno, imenik svetnikov in gođov v a'fabetičnem redu. Spredaj kinča knjigo lepa v barvah tiskana, nalašč za »Stoletno Pratiko« slikana podeba: stvarjenje neba in zemlje. Na prodaj je »Stoletna Pratika« pri založniku, t. j. v »Prodajalnici kat. tiskovnega društva« (prej H. Ničman) v Ljubljani ter stane mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnju vezana pa 2 K. Po pošti poslana stane 20 h. več.

Opica in ciganje. Iz Kočevja se nam piše: Neki tukajšnji posestnik je ušla že precej udomačena opica ter se oddaljila nekoliko iz mesta Radovedncs: njena jo je žal! dovedla mimo ciganov, ki so šotorili v mestni bližini. Takoj jo uderó za njo, vjamejo jo, ubijejo, speko in — snedó. Sladkosnednost svojo morajo rđaj, sevó, poplāčevati s strogim zaporom.

Grozno hudodelstvo. Dne 21. januarija je v Borovnici odpuščen orožnik Janež iz maščevanja ustrelil orožniškega postajevodjo Žumra in nato še sam sebe. Oba sta bila takoj mrtva. — Gosp. Žumer je bil sedaj nekaj časa na dopustu v Ljubljani in je stanoval v Vodmatu šte. 60. Bil je jako priljubljen družabnik. Marivec in samomorivec, ki sedaj ni bil več orožnik, je imel zastopstvo ilirsko-bistriške tovarne testenin Valenčič Žnidaršič. Dne 20. januarija sta oba pila in igrala v neki gostini. Žumer se je podal 20. t. m. s sekundarnim vlakom v Borovnico in se je mislil povrniti v Ljubljano 24. januarija k zdravniški priiskavi. 15. febr. bi bil stopil v stalni pokoj. Janež je iskal Žumra v Ljubljani v njegovem stanovanju, ker ga ni našel odpeljal se je za njim. V Borovnici sta z Žumrom, ki je napram Janežu v službi bil rvest le svoji prisegi, skupaj pila. Žumer je končno pečel slutiti, da Janež nekaj hudobnega namerava. Zato je vstal od mize, stopil iz gostilne in — stekel. Janež je planil za njim in ga dvakrat ustrelil v hrbet, potem pa še sebe ustrelil v glavo. — Žumer je bil jako izvrsten, veren mođ, natančen v svoji službi in ravno zaradi svoje vestnosti je prišel v sovraštvo z morivcem. Pred par leti sta skupno službovala v Idriji. Ker se je morivec baje slabo zdržal v svoji službi, ga je Žumer kot njegov predstojnik naznanil, in je bil radi tega aspet in odpuščen iz službe. Zato ga je Janež smrtno sovražil. Žumer je bil zadet v srce.

Nečak ubil svojega strica. V Cerovljah na Krasu se je dogodil strašen zločin. Ubil je namreč nečak svojega strijca posestnika Paccifina. Nečak, doma iz Rubij pri Sovodnjah, je bil pri svojem strijcu v Cerovljah že pol leta. Strijc je imel hčer in tako so sklenili, da jo vzame v zakon nečak. Nedavno sta šla skupaj na njivo kopat in sta se nekaj zbesedila tako, da je rekel strijca, da po svoji smrti mu ne

zapusti nič. To je nečaka tako razgreló, da je po-grabil pikon in z njim ubil strijca. Potem ko je storil ta zločin, je vrgel še nekaj zemlje nanj tako, da ga ni bilo prav dobro videti. A stvar je prišla na dan in orožniki so zločinca aretirali in ga odvedli v zapor, kjer ga čaka zaslužená kazen.

Družba sv. Mohorja se obrača s posebnim vabilom do vseh Slovencev, naj za l. 1903. pristopijo k družbi. Med drugim pravi: Pridružite se naši res vseslovenski družbi, da se nas zbere zopet prav častno število pod varstvom naših varihov, svetega Mohorja in Fortunata! Vsak Slovenec, vsaka Slovenka štej si v sveto dolžnost, da je sam ud Mohorjeve družbe, in da ji s prijaznim opominom in vabilom pridobi še novih udov! — Posebno prosimo čestite naše poverjenike, da ob vsaki ugodni priliki, v cerkvi kakor zunaj nje, zopet zastavijo svojo zgovorno besedo za našo družbo, in tako čim več svojih vernikov privabijo k nji. Na potrebo, veliki pomen in mnoge koristi družbe sv. Mohorja in njenih knjig nam na tem mestu pač ni treba znova opozarjati. Naznanjamo samo, da družba svojim udom letos poda sledeči književni dar:

1. **Zgodbe sv. Pisma.** 9. snopič. Za dr. Lampetom nadaljuje dr. J. Ev. Krek. — Celotnih »Zgodb sv. pisma« — te »knjige vseh knjig«, bi pač ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši! S tem snopičem končajo zgodbe stare zaveze. Obsega ta del prekrasne in krepke nauke iz knjige Jezusa Siraha in Modrosti ter makabejski knjigi.

2. **Slava Gospoda!** Molitvenik s prav razločnim in velikim tiskom.

3. **Poljedelstvo.** II. del. Posebno poljedelstvo. Spisal Viljem Rohrman. — Obsega nauke, kako treba paziti na gnoj, semena, razne rastline, imenitne za poljedelca.

4. **Zimski večeri.** Za odrastlo mladino spisal profesor Jož. Stritar.

5. **Veliki trgovec.** Spisal je to povest Engelbert Gangl in izide kot 54. zvezek »Slovenskih Večernic«.

6. **Koledar** za leto 1903.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: »Ne naraj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!«

V Celovcu, dne 28. prosinca 1902.

Odbor.

Imeniten dogodek v cesarski hiši.

(s slikami.)

Dne 23. januarja sta se poročila na Dunaju nadvojvodinja Elizabeta, in knez Oton Windischgrätz. Nadvojvodinja Elizabeta je edina

hčerka rajnega cesarjeviča Rudolfa in nadvojvodinje Štefanije, grč. fice L'nyay; rojena je bila 2 nov. l. 1883. Oton Windischgraetz je bil rojen dne 7. oktobra l. 1873. kot sin kneza Ernsta Windischgraetza. Knez Ernst je Slovercem dobro znan; saj ima na Bledu svoj grad, ki si ga je sezidal l. 1886. in v katerem stanuje po letu s svojo družino. Če prideš na blejski otok, vidiš tam pod cerkvijo lep spomenik lurške Matere božje, izpod katerega vre bister studenec v krepilo pobožnemu romarju. To ljubko znamenje je postavil knez Ernst svoji materi in soprogi. Še v ožjo zvezo z našim ljudstvom pa je stopil knez Ernst kot gorenjski državni poslanec. Od nekdanj goreč katoličan in zastopnik one prave avstrijske misli, ki hoče našo državo ohraniti z načelom pravičnosti in narodne enakopravnosti, je rad sprejel mandat gorenjskega državnega poslanca, ki mu ga je l. 1879. ponudila katoliško narodna stranka. Bil je našim narodnim zastopnikom dober pomočnik. Vedno se je udeleževal državnoborskih sej. Ker mu je bil odprt vstop v vse najvišje kroge, je stem tudi vsa slovenska delegacija mnogo pridobila. Pa tudi še sedaj se zanima za naše razmere. To je zlasti pokazal ob obeh katoliških shodih, katerih se je udeležil s svojim enakomislečim bratom, knezom Robertom. — Tudi njegov sin Oton, sedanji visoki ženin, je bil skrbno vzgojen v živem verskem duhu. Sedaj obiskuje kot nadporočnik vojno šolo. — Poroka se je vršila v dvorni kapeli na Dunaju z velikim sijajem a čisto v krogu cesarske rodbine in rodbine Windischgraetzov. Po poroki se je mladi par s posebnim vlakom odpeljal z Dunaja na naš divni gorenjski Bled. V Lascah je obilna množica ljudstva nestrpno čakala prihoda vlaka, ki je došel ob 1/2 11 po noči. Kolodvor z drugimi poslopji je bil lepo okrašen; v zraku je vihralo po vseh poslopih do Bleda nebroj zastav v slovenskih, cesarskih in avstrijskih barvah. — Ko je nadvojvodinja izstopila iz vlaka, zadoneli so burni »Živijo« klici in množica je dvignila klobuke. Ob enem je začel pred restavracijo goreti bengalični ogenj. Nadvojvodinja je precej visoke postave, vitka in mladostna, še le 18 let stara. Stopila je s svojim ženinom v ekvipažo, v katero je bilo vpreženih dva para konj in odpeljala sta se ob krasno razsvetljenih hišah, neštevilnih lampijonih, zastavah in slavolikih, do Windischgraetzove vile. Zlasti krasen je bil pogled na čarobno blejsko jezero. Oarog in okrog je bilo vse razsvetljeno in sredi jezera, na otoku je gorela rdeča bengalična luč. — Visoka poročenca sta ostala blizo 14 dni na Bledu, ker se je cesarski visokosti Elizabeti bivanje ondi jako cmililo. Nato sta odpotovala v Egipt. Upamo da se bosta velikrat in rada vračala v naš gorenjski raj in med naše dobro ljudstvo in da bodo medsebojne vezi vedno tesnejše!

Drobtine.

Varujte se pravi! Nekje na Notranjskem se je pripetil ta-le žalostni dogodek: Oče je poslal sina na semenj. Prodal naj bi bil konja in kupil družega. Nesreča je hotela, da je menjal svojega konja vrednega okoli 125 gl. z drugim, vrednim samo 70 gl, zraven pa je dobil še 30 gl. dodatka. Oče je bil v začetku s kupčijo zadovoljen, pozneje pa se je premislil in je hotel pogodbo razdreti. Šel je tožiti — tožba se je vlekla pol leta — pri zadnji inštanji pa je tožbo zgubil. Povrniti mora vse stroške, ki znašajo nekaj čez 2300 K. Kmetje, pobotajte se rajši doma in premislite se stokrat, preden se podaste v sodnijo!

Čudno jajce. Jjce z dvema rumenjaka je gotovo že marsikdo videl. Te dni pa je kokoš v nekem župnišču znesla izredno veliko jajce. Ko ga bijejo, dobijo v njem še drugo jajce, s popolnoma trdo lupinjo.

Burja na Notranjskem dela velike zamete. Po nakaterih šolah ne morejo imeti nobenega poduka.

Slovenec bo proglašen blaženim. Iz Rima prihaja naslednja vest: Kardinal Martinelli deluje na to, da se bo kmalu pričela obravnava za proglašenje blaženih — Frideriga Baraga, prvega škofa v Marquette in treh drugih Amerikancev. V to potrebne listine je kardinal izročil vatikanskemu kolegiju za proglasitev blaženih. Slovenec Friderik Irenej Baraga se je rodil dne 29. junija 1897 v gradiču Malavas v župniji Dobrnice na Dolenjskem od Janeza Nep. Baraga in matere Katarine pl. Jenčič. Prva leta mladosti je prebil v Trebnjem. Šolal se je v Ljubljani, potem pa je odšel na dunajsko vseučilišče, da bi študiral pravo. Od tam se je kmalu povrnil in vstopil v ljubljansko semenišče. Po devetletnem učenju je bil posvečen v mašnika in leta 1824 je pel prvo sv. mašo. Ko je vstopil v duhovski stan, se je odpovedal vsi dedščini in celo letni dohodnini 600 gl., vse to pa na korist svoji sestri Amaliji. Prvo duhovsko službo je nastopil v Šmartnem pri Kranju, kjer je spisal znamenito knjigo »Dušna paša«. L. 1828 bil prestavljen v Metliko na Dolenjsko. Dne 1. decembra se je ukrcał Baraga v Havru proti Ameriki in 31. decembra je došel v Novi Jork. Cincinnatski škof Fenwick je Baraga prav prijazno vsprejel. Tu se je Baraga izpopolnjeval v angleščini in se začel učiti tudi indijanskega jezika. 21. aprila je že odpotoval na misijonarenje med Indijance. Tu se je začelo pravo delovanje zaslužnega moža. Celo življenje je bilo pravi posnetek apostola Pavla v vseh ozirih. Dne 19. januarja 1898 je mirno v Gospodu zaspal.

Sorodnico umoril na sveti večer. Na sveti večer, ko vlada med sorodniki največje prijateljstvo, je v Pragi 19letni Vaclav Vavra umoril 68letno vdovo Marijo Jung, mater svoje svakinje. Vavra je prinesel seboj božično darilo, gosli za sinčka svoje svakinje. Marija Jung je bila sama doma, pred njo je pa ležalo nekaj desetakov. Vavra se je polakomnil denarja, prijel je starko za vrat in jo zadavil. Ko je pograbil 38 gld., čul je, da gre po stopnjicah domov svakinja. Vavra je hitro zaprl sobo in na trkanje ni odprl. Svakinja je hitela v kuhinjo in udrila steklo pri kuhinjskih vratih. Med tem je Vavra hitro odprl sobo in zletel po stopnjicah. Svakinja, ko je videla svojo mater zadavljeno, je imela še toliko moči, da je zakričala „Primito morilca“. Njen klic so ljudje na ulici čuli in ko je Vavra pritekel na ulico, so ga ljudje prijeli.

Prvi slovenski sv. misijon v Egiptu se je izvršil povoljno. V Kahiri je bil od 8. do 15. dec., v Aleksandriji pa od 15. do 22. dec. Vdeležba je bila z ozirom na razmere jako dobra, posebno še v Aleksandriji. Dosti je bilo dela v izpovednici in obilna je bila udeležba pri skupnem sv. obhajilu v nedeljo. V Aleksandriji so pred vsakim govorom in po njem Slovenke pele slov. misijonsko pesem, ki je bila gotovo prva slov. pesem v cerkvi sv. Katarine. Zapele so prav lepo, ker so se izvežbale pri oč. nemških redovnicah. Po skupnem sv. obhajilu so jako navdušeno zapele slov. zahvalno pesem. Bog daj trajnega sadu!

Natakar podedoval milijone. Natakar Desider Somhegyi, ki je že tri leta natakar v kolodvorski restavraciji v Debrecinu, je dobil na novega leta dan ekspresno pismo, v katerem mu je njegova v Budimpešti stanujoča mati sporočala, da mu je njegov stric, ki je kot priprost klobučar odšel v Ameriko, zapustil 10 milijonov kron. V Ameriki je imel stric srečo in postal je posestnik mnogih tovarn, ki so mu donesle milijone. Natakar Somhegyi je bil pač najsrečnejši človek na svetu na novega leta dan leta 1902 in je že odpotoval v Ameriko po milijone.

Za smeh in kratek čas.

(Pred sodiščem.) Sodnik: „Še ena pot Vam je odprta — da se pritožite!“ — Zatoženec: „Torej vendar ne veste, če ste me prav obsodili!“

(Napak razumil.) Učitelj kmetijstva: „Vidite oče, to je umetni gnoj!“ — „Za božjo voljo, torej že tudi gnoj ponarejajo!“

(Dober zagovor.) „Gospod odvetnik, Vaša nevesta je pa precej grda!“ — On: „Je že res; pa to grdobo zagovarja tri sto tisoč kron!“

(Kaj je še čudno) Da se Jaka Dimnik ne loti tudi dimnikarjev, ki so še bolj črni kakor klerikalci.

Uganke.

Anagram.

Poiščite 9 besed, ki naj pomenijo, kakor označeno pod a. Če premenite mesta posameznih črk v teh besedah, dobite pod b označen pomen in začetnice novih besed povedó ime sedaj večkrat imenovane neveste.

a	b
1. Angelski pozdrav	žensko ime
2. Domača žival	šport
3. Dišava	žensko ime
4. Hišno orodje	letni čas
5. Šahova figura	moško ime
6. Rastlina	žuželka
7. Vas na Gorenjskem	žensko ime
8. Gostilna	rastlina
9. Del telesa	ime poslanca

Besedna uganika.

Besedo štirih glasov vam
Prijatli! uganiti dam:
Imena je častitljiv'ga,
Zgol tudi spola moškega,
Ob ženitvi kmetom znana
V vasi s'cer le en'mu dana.

Razmakni zloga dva po dva:
Obrabljena, zavržena
In spola ženskega bo stvar.
Čeravno zemlje dragi dar,
V kotu temnem le leži,
Če je kovač ne ponovi.

Rebus.

2 pe 1 ni car'

Rešitev ugank v zadnji številki.

Ura ribniškega novičarja.

Franc Dolinar dekan

Besedni uganki.

I.

Carigrad (Car-i-grad)

II.

Kamen (Kam-en)

Rebus

a) Mirnapeč. b) Triglav. c) Podobar dela podobe.

Vse so prav rešili: (Kakor smo že večkrat povdarjali, prinašamo samo imena tistih, ki rešijo vse uganki): Andrej Porenta, v Virmažah, p. Škofja Loka; Matija Bobnar, župan v Lahovičah; Fr. Bartol in Jos. Stupica, dijaka v Ljubljani; Leopold Stupica, fant v Sodražici; Katarina Vagaja v Ljubljani; Vekošlav Levstik v J. pod Sv. Gregorijem; Jakob Hočevar, Franc Bruderman, Karol Požlep, Ljudevit Vitovič in Ciril Juvan v Ljubljani

Opomba. Za darilo se je oglašil tudi nekdo s Štajerskega; žal da ni rešil vseh ugank, ker sicer bi bili prav radi poslali žlicnik z žlicami na Štajersko, kjer je baje veliko pomanjkanje žlic, odkar jih je tam kradel neki liberalni časnikar.